

Nr 377.

Av herr **Fröderberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 223, med förslag till lag om allmänna vägar m. m.

Ett missförhållande enligt den gamla väglagens bestämmelser, som vållat mycket bekymmer och många diskussioner, har varit bestämmelsen, att köpingar och municipalsamhällen gratis skolat tillhandahålla gatumarken, när allmän väg dragits genom det planerade området. För municipalsamhällen har det varit synnerligen svårt, då de först skulle bära en ofta tyngande kommunalskatt lika som moderkommunen och dessutom inom municipalsamhället stora kostnader för gator, vatten och avlopp, som efter deras skatteförmåga dra oerhörda summor, framför allt i samhällen i vardande.

Ändock kunde det gå an, när de allmänna vägarna gjordes omkring tio meter breda och tomtägarna på båda sidor enligt stadsplanlagens bestämmelser fingo lösa omkring 90 % av gatumarken, när gatan bebyggdes enligt stadsplanen.

Annorlunda ställer det sig nu. Vi kunna relatera förhållandet i ett municipalsamhälle vid Inre Norrlandsvägen. Den gamla 10 meter breda genomfartsvägen är för smal, varför en 24 meter bred ny genomfartsväg har stakats och dömts väster om den nuvarande bebyggelsen. Större delen av markytan ligger inom det planerade området, och genom bygnadsförbud inom visst område under fem år blir samhället troligen tvingat att lägga hela gatumarken inom planerat område med ty åtföljande marklösenskyldighet för samhället. Någon lösen av gatumark från tomtägare kan inte påräknas, då parallellgator på en tomtbredds avstånd utlagts på båda sidor om genomfarten, och skall bebyggelsen längs vägen vara vänd emot och ha sin utfart mot dessa parallellgator. Man kan inte ålägga tomtägare marklösen i två gator och framför allt inte i den gata, som de inte få dra någon nytta av. De flesta tvärgatorna stoppas upp vid parallellgatorna, så att genomfarten störes så litet som möjligt. Affärsmän och dylika anse detta som en nackdel för samhällets näringsliv, och som hjälp till förflyttningen skall ändå samhället självt bidra med att lösa 50.000 m² gatumark, fastän det i beskattningshänseende inte når upp till 10.000 skattekröner.

Nu skall villigt erkännas, att propositionen innebär en avsevärd förbättring, i det att den föreslår statsbidrag med 60 % till denna marklösen och att Kungl. Maj:t dessutom, om marklösen ändå för ett samhälle kommer att bli

ganska betungande, skall kunna lämna ytterligare bidrag, men detta löfte är villkorligt och blir helt beroende av myndigheternas goda vilja. I samma läge som detta finnas f. n. många, många andra köpingar och municipalsambhällen i vårt land.

Hundratals vanliga stationssambhällen brottas f. n. med ekonomiska svårigheter i vad det gäller att anlägga sanitära ledningar, vatten och avlopp, och under den kommande »fredskrisen» komma säkerligen sådana i förgrunden såsom allmänna arbeten. Saken skulle betydligt underlättas, om dessa sambhällen överginge till municip-formen, men rädslan för bl. a. denna marklösen avskräcker, och de sanitära olägenheterna få kvarstå. En lösning i av oss antydd riktning skulle också kunna förhindra en alltför brådstörtad övergång till köpingsformen.

Många fler synpunkter skulle kunna framdragas, men det räcker med att hänvisa till den utförliga relatering av liknande motiv, som anförts i Kungl. Maj:ts proposition.

Med stöd av ovanstående få vi härmed föreslå sådan ändring,

att municipalsambhällen i fråga om lösen av mark för allmän väg jämställas med ren landsbygd, och

att de enligt stadsplanelagen tomtägare vid sådan väg åliggande marklösenkostnaderna tillfalla kronan.

Stockholm den 13 maj 1943.

Gottfr. Fröderberg.

Anders Paulsen.

Hj. R. Nilson

i Spånstad.

Ernst Berg.

Verner Hedlund.

Ivar Jansson.